

Graad **3**

'n Grootboek met kort stories

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek

6

AFRIKAANS

Stories in hierdie boek:

1

Daar's 'n monster in my kas

1

2

Raar maar waar

17

Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees. Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei

Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

1

Daar's 'n monster in my kas

Jan nooi sy maat Fanie om by hom oor te slaap. Die twee begin dadelik met Jan se rekenaarspeletjie speel. Dis 'n vreesaanjaende speletjie van monsters.

"Jan, Fanie, bêre daardie speletjie nou asseblief en klim in die bed!" sê Jan se ma.

"Ag ma, ons wil net gou hierdie een speletjie klaarmaak," pleit Jan.

"Nee, skakel dit nou dadelik af!" antwoord sy ma. "Julle kan môre weer verder speel."

“Ons maak so, mamma,” antwoord Jan. Hy klim in die bed en skakel die lig af, maar hy hou aan om sy speletjie in die donker te speel.

Fanie raak gou aan die slaap.

’n Hele ruk later skakel Jan die speletjie af. Kort daarná raak hy ook aan die slaap. Die maanlig val deur die venster en verlig die klerekas in die kamer.

Skielik word Jan wakker. Wat was daardie geluid? Krap, stamp! Krap, krap!

Jan sit regop in die bed en trek die komberse tot teenaan sy ken. Met koeëlrondte oë kyk hy angstig in die kamer rond terwyl hy probeer sien wat die vreemde geluide veroorsaak. Dit kom van sy kas af!

Die kas glim in die maanlig en die kasdeur skud. Toe beweeg die deur.

Kraak, kraak!

Daar is iets binne-in die kas wat teen die deur stamp!

“Dis ’n monster!” fluister Jan benoud.
“Wie is dit?” vra hy in ’n bewerige stem.

Stadig begin die kasdeur oopkraak.
Jan spring op en slaan die deur toe.
Terwyl sy hart in sy keel bons, stoot
hy 'n stoel teen die deur om dit toe
te hou.

“Ek wonder of ek weer sal kan slaap,”
sê hy vir homself.

Net toe hy in die bed terugklim, is
daar weer 'n stampgeluid van binne-in
die kas. Hierdie keer is dit nog harder
as tevore!

“Ag nee!” sê hy saggies vir homself.
“Wat gaan ek nou doen? Ek wil nie
almal in die huis wakker maak nie!”

Nou angsbevange, skud hy sy maat aan die skouer.

“Fanie!” fluister hy dringend. “Daar’s iets in my kas! Dis die een of ander monster – dit kan ’n prehistoriese dinosourus wees!”

“Jy’t waarskynlik net ’n nagmerrie gehad,” antwoord Fanie. “Los my uit, ek wil slaap.”

“Dit was nie ’n droom nie,” antwoord Jan. “Ek moes die deur toedruk, want iets het uit die kas probeer uitkom!”

“Moenie laf wees nie, Jan. Dis jou rekenaarspeletjie wat jou nagmerries gee!”

“Nee, kom kyk saam met my,” smeek
Jan. “Dan sal jy self sien!”

Fanie gee 'n groot sug en klim uit die bed uit. In sy rugsak soek hy sy flitslig. Hy skakel dit aan en stap vol selfvertroue na die kas toe. Jan volg 'n tree of wat agter hom.

Skielik is daar nog 'n harde stamp. Die twee seuns gaan botstil staan, te verskrik om 'n spier te verroer. Nou is daar 'n harde krapgeluid in die kas hoorbaar.

"Het jy dit gehoor?" vra Jan, sy oë so groot soos pierings.

"Ja, ek het," antwoord Fanie, terwyl hy voel hoe sy hart in sy bors hamer.

Voetjie vir voetjie beweeg Jan en Fanie nader aan die kas. Toe, met 'n benoude kyk na Fanie, maak Jan die deur op 'n skrefie oop. Fanie lig die flitslig deur die opening. Daar is iets binne-in die kas wat die deur probeer oopstoot!

Meteens sien hulle in die lig van die flits twee heldergeel oë. Die twee seuns spring beangs van die kas weg.

“Wat kan dit wees?” vra Fanie in 'n bewerige stem terwyl hy die deur vinnig weer toedruk.

Die gekrap en gestamp word harder. Fanie trek sy asem diep in en trek die deur weer oop. Iets spring uit die kas uit en vlieg by die seuns verby.

“Wat was dit?” skree Jan.

“Dit was jou kat!” antwoord Fanie en hy bars uit van die lag.

Het jy geweet?

Dit is onmoontlik om jou oë
oop te hou terwyl jy nies.

Mense en kameelperde
het albei sewe
nekwerwels.

Kameelperde gebruik hulle
lang nekke om die blare
in die hoogste takke van
bome te bereik, terwyl
bokke net die
onderste takke
kan bykom.

Het jy geweet dat 'n
kameelperd se tong
lank genoeg is om sy
eie oor te lek?

Het jy geweet
dat sjimpansees
baie slim is?

Hulle kan geleer word om getalle te
herken. Om die waarheid te sê, hulle
herken getalle veel vinniger as ons!
Wie sou dit ooit kon raai?

Het jy geweet?

Sommige diere
verander baie vinnig
van kleur om hulleself
te kamoefleer wanneer hulle
wil wegkruip.

Wanneer 'n verkleurmannetjie of
'n seekat van een oppervlak na
'n oppervlak van 'n ander kleur
beweeg, pas hulle kleur by dié van die
agtergrond aan. So kan hulle vyande
hulle nie sien nie.

Wanneer 'n seekat aangeval word, kan hy blitsvinnig 'n wolk donker ink vrystel wat sy aanvaller irriteer.

Wie is die beste
springers?

Springbokke
kan hoog en ver
spring. Goeie
atlete kan verder
as 8 meter spring, Afrika
se leeu kan 10 meter ver
spring en die Australiese
kangaroo kan tot 13 meter
spring.

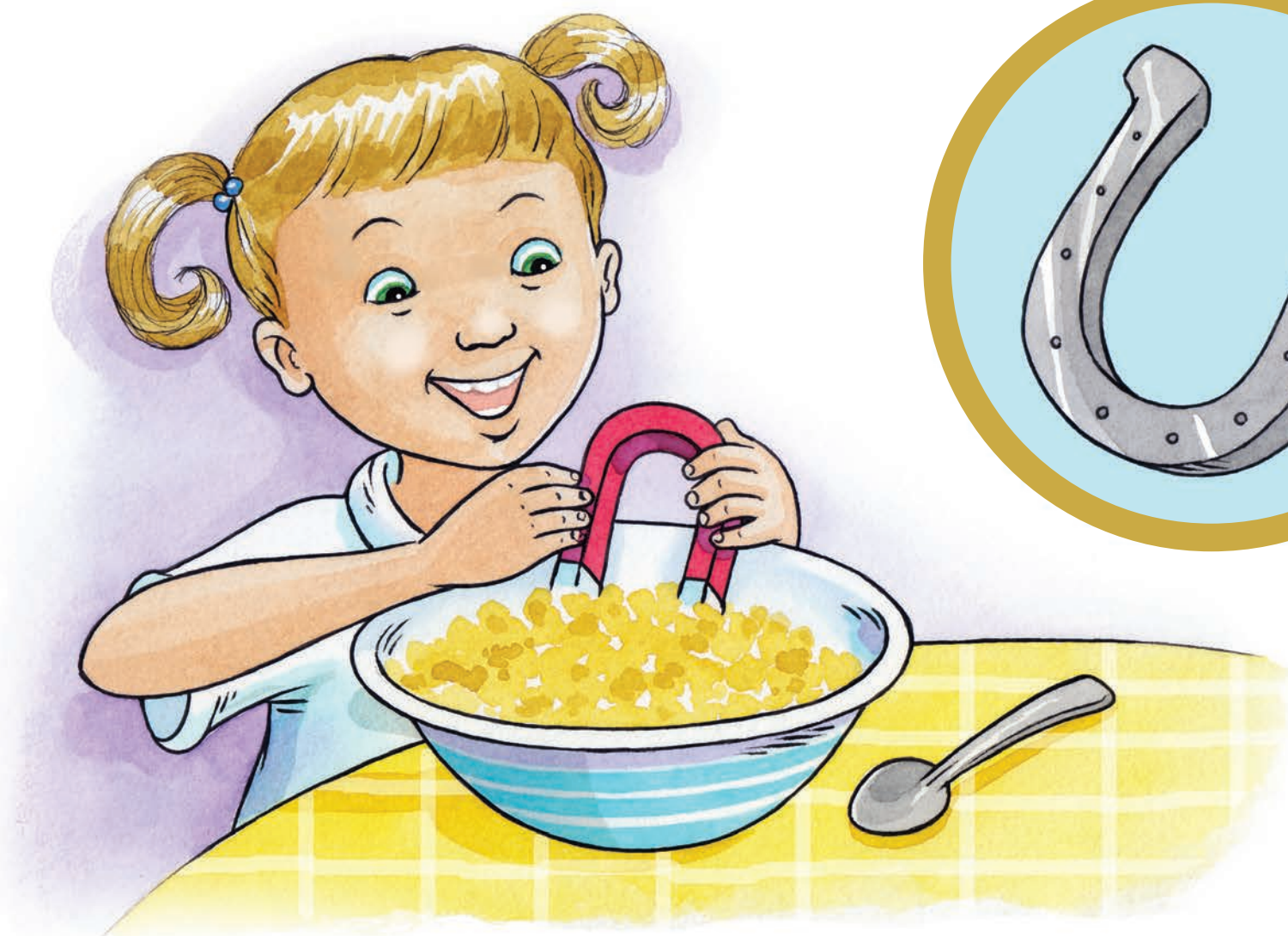
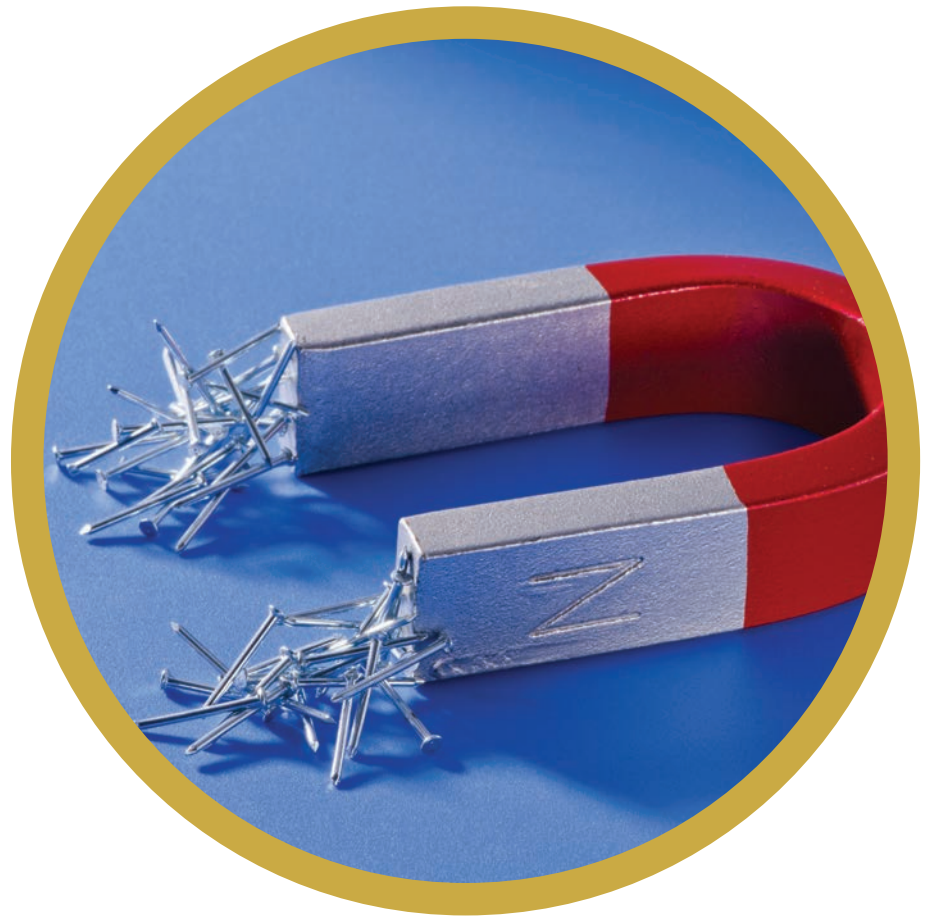
Die vlooi stof egter
almal uit! Hy kan tot
300 keer die lengte
van sy liggaam spring. Dink net, as 'n
vlooi 'n halwe sentimeter lank was, sou
hy oor jou kop kon gespring het.

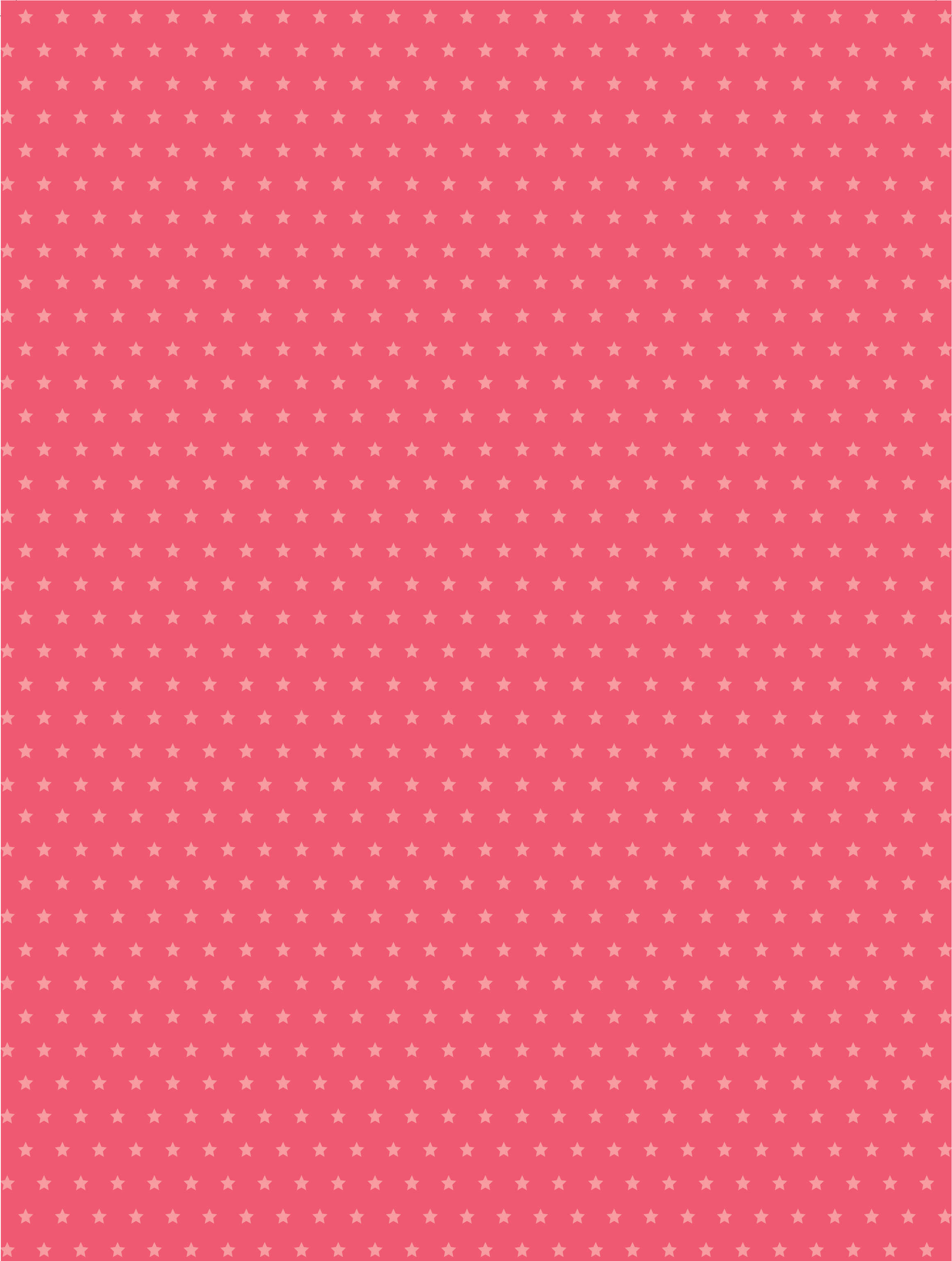

As ons so goed soos die vlooi kon
spring, sou ons oor 'n rugbystadion
kon spring!

Het jy geweet,
indien jy 'n
magneet in
of bo sand of
naby aan jou
potloodkissie hou, klein
brokstukkies yster
aan jou magneet sal
vaskleef?

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n bloemlesing, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lê en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.

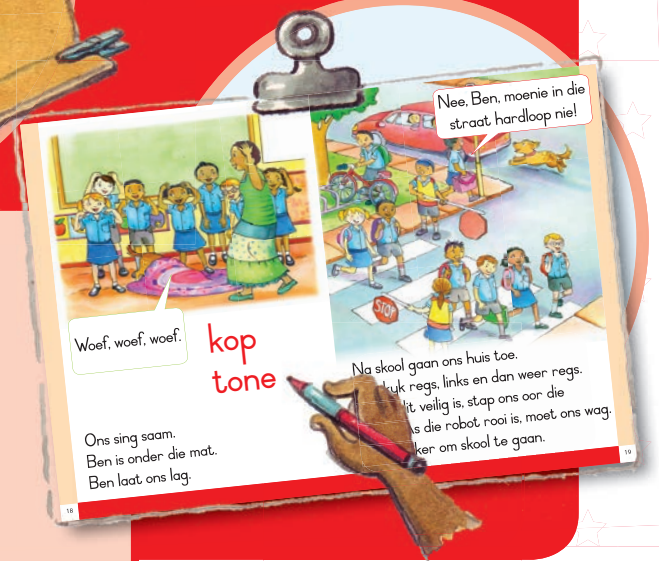
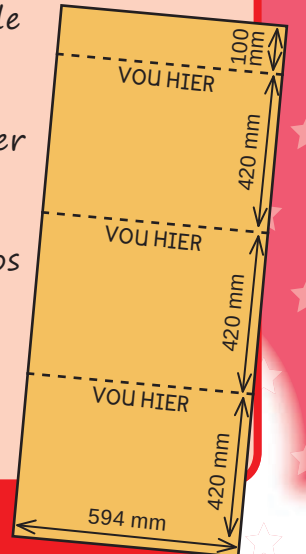
Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies

- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorsleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.

Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsels vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsels met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare ink om op die oorlegsels te skryf.

ISBN 978-1-4315-2790-8

9 781431 527908

ISBN 978-1-4315-2790-8

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay

